

КІЛЬЦЮВАННЯ ПТАХІВ

Мічення птахів пронумерованими кільцями було започатковане датським вчителем Гансом Християном Мартенсоном у 1899 році. Метод швидко отримав визнання орнітологів і став одним із основних в польових орнітологічних дослідженнях. Спершу Мартенсон хотів лише дослідити міграційні шляхи птахів, про які на той час ніхто достовірно не знав. Проте розроблена методика не лише вирішила поставлене завдання, але й одночасно дозволила досліджувати динаміку чисельності популяції у відносних показниках, чисельність популяції в абсолютних показниках, співвідношення статей в популяції, тривалість життя різних видів птахів у природі. Завдяки тому, що для кільцювання дослідник птаха відловлює, можна зібрати велику кількість додаткових даних: маса тіла, жирність, стадія гніздування, прижиттєві аналізи крові (для зоологічних, генетичних, паразитологічних або вірусологічних досліджень), провести збір ектопаразитів тощо. Отож, метод кільцювання сьогодні навіть популярніший серед орнітологів ніж століття тому, адже сфера досліджень із його використанням постійно розширюється.

Мета роботи: змоделювати кільцювання типових синантропних птахів фауни України.

Хід роботи:

1. На **рисунку 1** зображено представників синантропних видів птахів України, яких Вам необхідно відловити. Ідентифікуйте їх та впишіть літери з підписів до рисунку у **таблицю 1** бланку для відповіді.
2. Завдяки методу кільцювання було встановлено, що представники деяких видів які вважались осілими, насправді є мігруючими. Просто на заміну представників гніздувочої популяції, що відлетіли з інших регіонів на зимівлю, прилетіли представники інших популяцій цього виду. Але роботи ще не завершено і стосовно більшості "осілих" видів вчені ще тільки збирають інформацію. Вкажіть у **таблиці 2** бланку для відповіді представники яких видів, наведених на **рисунку 1**, регулярно зустрічаються на території України взимку.
 - 3.1. Ознайомтесь із пастками, які наявні у Вашому розпорядженні (наведені на **рисунку 2**). Враховуючи особливості кожного із заданих видів, встановіть якою із пасток їхній відлов буде ефективним. Для оформлення відповіді впишіть номерами пасток у другий стовпчик **таблиці 3** бланку для відповіді.
 - 3.2. Для ефективного відлову бажано приманювати птахів на місце, де розташована пастка. Для багатьох видів можна використовувати прив'язану ручну сову (птахи будуть намагатись її налякати і потраплять в пастку), корм, воду або гніздовий матеріал. Керуючись знаннями про особливості біології заданих видів, встановіть для кожного із них, яка приманка буде ефективною. Відповідь словами "так" або "ні" запишіть в стовпчики **3, 4, 5 таблиці 3** бланку для відповіді.

4. Після того, як птаха зловлено, його необхідно обстежити та за кільцювати. Основний перелік операцій, які при цьому здійснює дослідник, наведено в **таблиці 4** бланку для відповіді. Визначте найбільш оптимальний алгоритм їх послідовності. Враховуйте, що навіть у досвідчених орнітологів певний відсоток птахів під час досліджень втікає.
5. В процесі кільцювання інколи може бути спіймано представників таких видів, яких ніхто раніше на території України не бачив. Ознайомтесь із **рисунком 3**, на якому зображено представників видів, що додатково потрапили Вам у тенета під час досліджень. Визначте, які із них є звичайними для України, а яких на території України ніколи раніше не відловлювали. Відповідь запишіть у **таблицю 5** бланку для відповіді.

Дайте відповідь на запитання:

- 6.1. В ході досліджень Вами було піймано за кільцюваного співочого дрозда із надписом на кільці: **Finland E 200100**. У бланку для відповіді вкажіть, що означає цей надпис:
 - а) пійманий дрізд був 200100-м птахом, за кільцюваним на території Фінляндії;
 - б) пійманий птах був 200100-м дроздом, за кільцюваним на території Фінляндії;
 - в) пійманий дрізд був 200100-м птахом, за кільцюваним на території Європи;
 - г) пійманий дрозд було за кільцювано на території Фінляндії 20.01.2000 року;
 - д) інформація про місце кільцювання пійманого дрозда зберігається в Центрі кільцювання Фінляндії під записом E 200100.
- 6.2. Яка має бути Ваша дія стосовно зловленого за кільцюваного дрозда:
 - а) зняти попереднє (фінське) кільце і повісити нове (українське);
 - б) на ту ж саму цівку вище фінського кільця прикріпити українське кільце;
 - в) на іншу цівку прикріпити нове (українське) кільце;
 - г) записати номер фінського кільця, і по завершенню дослідження птаха відпустити із фінським кільцем.
7. Ви знайшли загиблого птаха, якого за кільцювали два дні тому. Як в такому випадку Вам належить вчинити:
 - а) ні в якому разі не доторкатись до мертвого птаха, повідомити про це санітарно-епідеміологічну службу;
 - б) записати номер кільця птаха і залишити його із кільцем в природі;
 - в) зняти кільце, зробити відповідні помітки в Журналі для кільцювання і при можливості повісити його на нового птаха;
 - г) зняти кільце і простежити, щоб воно повторно не було залучене в кільцюванні;
 - д) припинити кільцювання.